

REGIONAAL- JA
PÕLLUMAJANDUSMINISTEERIUM

Kohalike omavalitsuste tuuleenergeetika ümarlaud

25.01.2024

Nele Väits

Ruumilise planeerimise osakond

nele.vaits@agri.ee

REPUBLIC OF ESTONIA
MINISTRY OF REGIONAL AFFAIRS
AND AGRICULTURE

Päevakava

I osa

12:30-12:35 sissejuhatus

* Kliimaministeeriumi kohalike omavalitsuste nõuniku tutvustus (Rene Reisner)

12:35-12:40 üldised korralduslikud küsimused (ReM)

12:40-12:50 õigusaktide muudatustest (ReM, KliM)

12:50-13:40 uudised ministeeriumitelt ja asutustelt

* KOV toetusmeetme uus voor (ReM – Nele Väits)

* planeeringu materjalide viited ja alusandmed (ReM – Nele Väits, toetab KeA – Märt Öövel)

* üle-riigilise linnustiku analüüsi ajakohasus (KliM – Karlis Goldstein)

* tee projekteerimise normide määrus (Transpordiamet – Marek Lind)

* Soovitused tuuleenergeetika planeeringute sisule (ReM – Nele Väits, Külli Siim)

II osa

13:40-13:50 Kohalike omavalitsuste planeeringualased probleemid ja lahendused (ReM)

13:50 - ümarlaua lõpuni kohalike omavalitsuste kogemuste jagamine (KOV-d, sh esimesena sõna Lääneranna vallale)

Tutvustus, üldised korralduslikud küsimused

- Kliimaministeeriumiga on liitunud kohalike omavalitsuste nõunik Rene Reisner
- KOV ümarlaual räägitu kokkuvõte ja jagamise kanalid
- Keda edaspidi kaasata KOV ümarlauale

Õigusaktides kavandatavatest muudatustest

- Koostamisel on planeerimisseaduse väljatöötamise kavatsus, millega kavandatakse vajalikke muudatusi, mis on ilmnenud seaduse rakendamise ja kohtupraktika käigus. VTK kohta oleme küsinud osapooltelt tagasisidet, millele vastame lähiajal. Seejärel asutakse koostama seadusemuudatuste eelnõu.
- EhS ja teiste seaduste muutmise seaduse (308 SE) menetluse käigus kavandatakse planeerimisseadusesse lisada täiendav selgitus mida KOV EP asukoha eelvaliku materjal peab sisaldama, kui menetluses loobutakse detailse lahenduse koostamisest (lisainfo planeeringute sisu soovitude all).
- Määrus „Elektrisüsteemi toimimise võrgueeskiri“ kavandatava muudatuse kehtestamise järel saab Elektrilevi anda nt tuuleparkide põhivõrguga liitumise tehnilisi tingimusi juba planeeringu algatamise otsuse alusel.

UUDISED

- 22.01.2024-31.12.2024 toimub “Kohalike omavalitsuste võimestamine roheliste investeeringute tegemisel” uus taotlusvoor, millest osalemise eelduseks on algtatud tuuleplaneering. Kui meetme kehtimise ajal planeering kehtestatakse, väljastatakse täiendavalt 50 000 eurot KOV kohta jätkutegevuste ellu viimiseks.
- Tuulenergiat kavandavate planeeringutele seisukohta ning kooskõlastusi andvad asutused paluvad, et planeeringu ja KSH materjalid sisaldaks viiteid alusmaterjalidele ning materjalid oleksid koheselt kättesaadavad (parandab läbivaatamise kiirust ning vastuste kvaliteeti).
- Üle-eestilise linnustiku analüüsi ajakohasus ning EELISE andmed.

UUDISED II

- 25.11.2023 hakkas kehtima Kliimaministeeriumi määrus „Tee projekteerimise normid“. Selle kohaselt:
 - Kavandavate tuulikute kaugus asulavälisel avalikult kasutatavalt teelt peab vastama määruse nõuetele (§ 63 lg 5). Vahemaad hakatakse arvestama vundamendi lähimast punktist (sõltumata kas see asub maa all või maa peal, punkt 1). Rootor koosneb turbiinist ja pöörlevast osast (punkt 3). Vahemaa nõue kehtib ka siis kui kavandatakse teed juba olemasolevasse tuulikuparki;
 - Määruse nõuete määramisel arvestatud nii tuulikute tulenevat ohtu liiklejatele (jäätükid, tuuliku ümber kukkumine, labade liikumise varjutus) kui ka vastupidi;
 - Määrus kehtib alates 25.11.2023 projekteeritud teedele, võrreldes eelneva määrusega tuulikute min kaugused tee välimisest servast ei muutunud;
 - Määrusega pole seatud erandeid vähese liikluskoormusega teedele. Määruse § 1 lg 4 erisuse rakendamiseks (teeomaniku nõusolekul luba min vahemaast kõrvale kalduda alternatiivsete lahenduste katsetamiseks) on silmas nähtud erandlikke olukordi, kus tekib vajadus katsetada uusi lahendusi (nt kattermärgistuse uus materjal, kuju vms), kuid mis otseselt ei vasta määruse nõuetele. Säte on vajalik valdkonna arengu ja innovatsiooni toetamiseks.

REPUBLIC OF ESTONIA
MINISTRY OF REGIONAL AFFAIRS
AND AGRICULTURE

Tuuleenergeetika planeeringute sisu, sh põhivõrguga ühendamine

*seaduse sõnastuse täpsustamise kavatsus ja
soovitused planeeringute koostamiseks*

KOV EP asukoha eelvaliku etapi ülesanded, kui loobutakse detailise lahenduse koostamisest

Seaduse täiendamise ettepaneku järgi lisatakse PlanS § 95¹ lõige 1¹, mille kohaselt tuleb asukoha eelvaliku etapis määrata tuulepargi maakasutus- ja ehitustingimused, sealhulgas elektrituulikute maksimaalne kõrgus ja arv (iga tuuleala kohta eraldiseisvalt) ning põhimõtteline asukoht.

Info on vajalik tuulepargiga kaasneva mõju hindamiseks, isikute kaasamiseks, planeeringulahenduse elluviimise tagamiseks, projekteerimistingimuste andmiseks vajalike tingimuste määramiseks jne.

Täiendavad selgitused ja suunised:

- tuulikute asukoha täpsus ei pea olema X ja Y koordinaadi täpsusega;
- 1 ala = 1 tuulik (näitena Aidu tuulepark);
- tulenevalt seadusandlusest peab ala sisse jääma ka tuuliku labade projektsioon.

Täiendavad suunised KOV EP-sse kui loobutakse detailse lahenduse koostamisest:

Olenevalt planeeringu lahendusest soovitame käsitleda:

- ❖ Arhitektuurilisi, ehituslikke ja kujunduslikke tingimusi

Nt vundamendile, tuuliku materjalidele, üleujutusala esinemisel vajadusel lisatingimused ehitiste säilimiseks jne

- ❖ Põhimõttelisi juurdepääsuteede asukohti, vajadusel määrata tingimused maaparandussüsteemile, sadeveesüsteemile jne

Vajalik mõju hindamiseks, isikute kaasamiseks, planeeringulahenduse elluviimise tagamiseks

- ❖ Tuulikute lammutamise tingimused pärast kasutusaja lõppu

Nt 5 aasta jooksul pärast tuulepargi töö lakkamist, tingimus kanda ehitusloale

Suunised üldplaneeringule kui sellega valitakse ORME asukoht

❖ Määrata tuulepargi põhimõtteline ala

ÜP kehtestamisel peab olema tekkinud veendumus, et vähemalt mingitel tingimustel on tänaste teadmiste juures kindel, et alale on võimalik rajada tuuleparke. Juhul kui seda veendumust ÜP koostamisel ei ole, saab määrata nn soovitavad tuulealad, kus hiljem tuleb teha KOV EP.

❖ Seletuskirjast, KSH aruandest ning võimalikest tehtud uuringutest peab üheselt selguma, et planeering on elluviidav;

❖ Eelistatult käsitleda põhimõttelisi tuuleparki teenindavaid (tuulepargi alade väliseid) elektriühendusi ning teede asukoht kui ÜP-le järgneb detailplaneeringu ja KSH koostamine;

piisab teema seletuskirjas käsitlemisest

❖ Kui tuuleparkide rajamine on lubatud PT-de alusel (s.t detailplaneeringu menetlust ei järgne), lahendada samad ülesanded mis KOV EP puhul kui loobutakse detailse lahenduse koostamisest.

Tuulepargi põhivõrguga ühendamine maakaabli abil

- ❖ Planeeringus võib põhivõrguga liitumiseks ette näha ühendusi alternatiivsete alajaamadega.

Sel juhul lisada planeeringusse tingimus, et ühe alternatiivi realiseerimisel kaotavad teised alternatiivid kehtivuse.

- ❖ Kui põhivõrguga ühendamise liitumispunkt asub väljaspool KOV EP ala või isegi teises KOV-s, ei tohi lahendus olla vastuolus konkreetse KOV territooriumil kehtiva ÜP-ga.

Kui asukohast, tehnilistest tingimustest vms põhjustel on mõistlikum liita tuulepark põhivõrku teise KOV territooriumil paiknemasse alajaama, tuleks planeeringu koostamisel kaaluda erinevaid alternatiive ning põhjendada miks teise KOV territooriumil paiknev ajajaama ühendamine on kõige parem lahendus. Võimalusel näha ette põhivõrguga liitumiseks alternatiiv ka oma KOV territooriumil. Planeeringu elluviimise tagamiseks tuleks seada tingimusi või sõlmida vajalikke kokkuleppeid juba enne planeeringu kehtestamist.

Tuulepargi põhivõrguga ühendamise maakaabli abil KOV EP-s kui koostatakse ka detailne lahendus

ReM on andnud sellekohased suunised 15.01.2024 kirjaga nr 14-3/3892-1 (Tori Vallavalitsusele).

- ❖ Võimalik on tuulepark põhivõrguga ühendada maakaabelliiniga, õhuliiniga või nende kombinatsioonis. Lahenduse valimisel peab olema tagatud planeeringu terviklikkus ja elluviidavus.
- ❖ Tuuleparki põhivõrguga ühendava maakaabli kavandamisel (erinevalt õhuliinist) võib KOV EP-s lahenduse anda üldisemas täpsusastmes ja ühendus ei pea jääma terviklikult eriplaneeringu alale.

Maakaabli ruumivajadus ja kaitsevöönd on oluliselt väiksem kui õhuliinil, maakaablil eraldiseisva rajatisena puudub reeglina ka oluline ruumiline mõju ja oluline keskkonnamõju ning sellele ei laiene ehituskeeluvöönd.

KOV EP seletuskirjas soovitame kajastada:

- ❖ Kui põhivõrguga ühendus kavandatakse maakaabelliiniga, väljastatakse projekti koostamiseks eraldi PT-d;
 - Hiljemalt detailse lahenduse etapis täpsustada seletuskirjas võimalikud liitumispunktid ja ühenduskoridorid, arvestamist vajavad olemasolevad kitsendused ja projekteerimise põhimõtted.
 - Teise KOV territooriumile põhivõrguga liitudes tuua välja põhjendused miks nii on praktilisem ning leppida naaberomavalitsusega kokku tegevused planeeringu elluviidavuse tagamiseks.
- ❖ PT-de väljastamisel lähtuda eelkõige EhS-s sätestatust (vt § 83 lg 1 p 2, § 32 p 2 ja 9) + tegevus ei tohi olla vastuolus konkreetse KOV ÜP-s tooduga. NB! PT-dega ei saa täpsustada KOV EP-d!
- ❖ Kuna ehitisi ja maakasutust saab planeerida vaid planeeringualale, tuleb tuulepargi ühendamist põhivõrguga väljaspool planeeringuala käsitleda planeeringu elluviimise kavas (andes tingimused planeeringu elluviimiseks planeeringu mõjuala osas).

Tuulepargi põhivõrguga ühendamine õhuliini abil KOV EP-s

- ❖ Eelistatud on, et kõik ehitisega seotud rajatised on planeeringualal ja võimalusel ka sama KOV territooriumil.

Vastasel juhul sõltub planeeringu elluviidavus teisest KOV-ist. Kui põhivõrgu liitumispunkt paikneb teise KOV territooriumil, teha planeeringu menetluses eelkokkulepped teise KOV-ga planeeringu elluviidavuse tagamiseks. Planeeringu materjalides soovitage põhjendada miks on otstarbekas põhivõrguga ühendust kavandada väljapoole algset KOV-i.

- ❖ Õhuliinil on erinevalt maakaablist oluline ruumiline mõju (visuaalne mõju, kaitsevöönd, raadamise vajadus) ja seetõttu soovitage võimalusel planeeringus määrata:
 - alajaamad, kuhu liitutakse (võivad olla alternatiivsed);
 - kavandatava alajaama asukoht (eelistatult ka alternatiivselt olemasolevad alajaamad);
 - mastide asukohad, elektriliini juhtmete kõrgus;
 - õhuliini põhimõtteline asukoht, sh ka joonistel;
 - likvideeritavate õhuliinide demonteerimine;
- ❖ Maaomanikud (sh õhuliini kaitsevööndisse jäävad) kaasata isiklikult menetlusse koheselt kui trassialternatiivid on selgunud.

REPUBLIC OF ESTONIA
MINISTRY OF REGIONAL AFFAIRS
AND AGRICULTURE

Kohalike omavalitsuste planeeringualased probleemid ja lahendused

REPUBLIC OF ESTONIA
MINISTRY OF REGIONAL AFFAIRS
AND AGRICULTURE

Millised tuult kavandavate planeeringute probleemid on vahepeal lahenduse saanud ning millised on tekkinud

Palun lisada chati KOV ja vastav info

- Lääneranna valla sõnavõtt
- Üldised probleemid:
 - ühel alal mitu arendajat;
 - EP menetluses ÜP-st tulenev nõue tuulikute min vahemaa kohta (elu)hoonetest;
 - Kui laialt kaasata maaomanike detailse lahenduse etapis;
 - Kuidas lahendatakse kaablite asukoht;
 - Kuidas käituda kui lisaks tuulepargile soovitakse ka päikeseparki rajada;
 - muud küsimused

REPUBLIC OF ESTONIA
MINISTRY OF REGIONAL AFFAIRS
AND AGRICULTURE

Täname
ning järgmise ümarlauani!